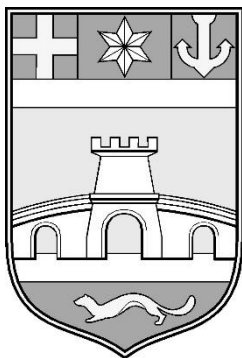

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O
PROVEDBI PLANA RAZVOJA
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE
ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE
ZA 2023. GODINU**

Materijal pripremljen u

*Javnoj ustanovi Županijskoj razvojnoj
agenciji Osječko-baranjske županije*

Osijek, veljače 2024.

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
ŽUPAN

KLASA: 302-02/20-01/22
URBROJ: 2158-02-24-146
Osijek, 27. veljače 2024.

Temeljem članka 55a. stavak 2. točka 4. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 2/95., 2/97., 3/99., 3/01., 8/01., 9/03., 13/05., 2/06., 5/09., 16/09., 2/13., 4/18., 2/20. i 2/21.), Zamjenik župana koji obnaša dužnost župana Osječko-baranjske županije donio je 27. veljače 2024. godine

ZAKLJUČAK

**o predlaganju Godišnjeg izvješća o provedbi
Plana razvoja Osječko-baranjske županije
za razdoblje do 2027. godine
za 2023. godinu**

I.

Zamjenik župana koji obnaša dužnost župana predlaže Skupštini da razmotri i prihvati Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine za 2023. godinu, pripremljeno u Javnoj ustanovi Županijskoj razvojnoj agenciji Osječko-baranjske županije.

II.

Potrebna objašnjenja na sjednici će davati Denis Ćosić, ravnatelj Javne ustanove Županijske razvojne agencije Osječko-baranjske županije.

ZAMJENIK ŽUPANA KOJI
OBNAŠA DUŽNOST ŽUPANA
Mato Lukić

**Izvješće o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije
za razdoblje do 2027. godine
za 2023. godinu**

Osječko-baranjska županija

veljače 2024. godine

Sadržaj

Uvod	3
Izješće o provedbi posebnih ciljeva	5
1. Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanje obitelji	5
1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	5
1.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 1	5
2. Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi.....	6
2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	6
2.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 2	6
3. Razvoj i unaprjeđenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada	8
3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	8
3.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 3.....	8
4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana.....	10
4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	10
4.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 4.....	10
5. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i održivog korištenja prirode te jačanje otpornosti i ublažavanje klimatskih promjena	11
5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	11
5.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 5.....	11
6. Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije	13
6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	13
6.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 6.....	13
7. Razvoj i unaprjeđenje održive mobilnosti	14
7.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	14
7.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 7	15
8. Jačanje kapaciteta, spremnosti i otpornosti zajednice na rizike	16
8.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	16
8.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 8.....	16
9. Razvoj i unaprjeđenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva	17
9.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	17
9.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 9.....	17

10. Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja	18
10.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	18
10.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 10.....	18
11. Jačanje regionalne prepoznatljivosti putem brendiranja i promidžbe	19
11.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	19
11.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 11.....	19
12. Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva.....	20
12.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	20
12.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 12.....	21
13. Unaprjeđenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom.....	22
13.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	22
13.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 13.....	22
14. Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja Županije	23
14.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda.....	23
14.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 14.....	23
Zaključak	25
Metodološke napomene.....	27
Prilog 1.	27

Uvod

Plan razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine ("Županijski glasnik" broj 3/22. - u daljnjem tekstu: Plan razvoja) je temeljni srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine (u daljnjem tekstu: NRS 2030) te sektorskih i višesektorskih strategija. Plan razvoja donosi se u skladu s načelom partnerstva i suradnje u svrhu definiranja smjera daljnjeg razvoja Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: OBŽ) te osiguravanja strateške podloge za upravljanje razvojem sukladno potrebama stanovnika uz učinkovito i održivo korištenje raspoloživih resursa. Strateški ciljevi javnih politika kojima se doprinosilo provedbom mjera utvrđenih u Planu razvoja u 2023. godini preuzeti su iz NRS 2030.

Obveza izrade i podnošenja godišnjeg izvješća o provedbi planova razvoja propisana je odredbama Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 123/17. i 151/22.) i podzakonskih akata¹, a rok za izradu i javnu objavu Godišnjeg izvješća je 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu. **Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine** je izvješće o napretku u provedbi posebnih ciljeva i ostvarivanja pokazatelja ishoda iz Plana razvoja koje Županija, u suradnji s nadležnim regionalnim koordinatorom, Javnom ustanovom Županijskom razvojnom agencijom Osječko-baranjske županije, izrađuje i javno objavljuje, u skladu s Uputama Koordinacijskog tijela u sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. Ovo Godišnje izvješće izrađeno je za razdoblje u trajanju **od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. godine.**

Godišnje izvješće sadrži pregled stanja u upravnom području, opis napretka u provedbi mjera te opisuje doprinos mjera u ostvarenju ciljeva javnih politika, s pobrojanim najvažnijim rezultatima koje je OBŽ ostvarila tijekom izvještajnog razdoblja. Pritom je naglasak na rezultatima koji donose korist građanima i od većeg su značaja za društvo u cjelini.

U promatranom izvještajnom razdoblju značajnije gospodarske, društvene i političke promjene na području Republike Hrvatske i OBŽ bile su prelazak iz hrvatske kune na euro kao službene

¹ Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" broj 37/23.) i Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" broj 44/23.).

novčane jedinice i zakonsko sredstvo plaćanja, ulaska u prostor Schengena 1. siječnja te izmjene u vodstvu županije 16. studenog 2023. godine, kada je župan Ivan Anušić imenovan za ministra obrane, čime je obnašanje dužnosti župana preuzeo zamjenik župana, Mato Lukić. Također, 2023. godinu obilježilo je nekoliko značajnih događanja na globalnoj razini koja su uzrokovala ekonomske, zdravstvene i društvene šokove, a potencijalno će izazvati i dublju krizu: globalna inflacija i poremećaji u opskrbi, osobito energentima i sirovinama, kao i ratna zbivanja na teritoriju Europe i Bliskog istoka te gospodarske i sigurnosne posljedice koje iz njih proizlaze. Navedeni događaji potencijalni su rizik daljnjim aktivnostima koje se poduzimaju u realizaciji posebnih ciljeva definiranih Planom razvoja.

U društvenom kontekstu, OBŽ svoje djelovanje usmjerava na visoku kvalitetu života stanovnika kroz demografske mjere, aktivnosti i projekte u nizu javnih usluga, posebno odgoj, obrazovanje, zdravstvo, socijalnu skrb te poticanje aktivnog uključivanja u organizacije civilnog sektora, uz osiguravanje visokog stupnja infrastrukturne opremljenosti i brigu o zaštiti okoliša i prirode.

Poljoprivredna proizvodnja i prehrambena industrija najvažniji su sektori gospodarstva i nositelji razvoja OBŽ. Na njih se nadovezuje stočarstvo, drvna, kemijska i metalna industrija, proizvodnja papira, strojeva, građevinskih materijala, a zadnjih godina intenzivno se razvijaju turizam i IKT industrija. Zbog kapaciteta i osobito razvojnih potencijala tih djelatnosti, kao što su dobar geoprometni položaj i infrastruktura ovog područja, OBŽ može biti vrlo zanimljiva investitorima. U tom pogledu, posebnu važnost imaju infrastrukturni objekti poput Regionalnog distribucijskog centra za voće i povrće, Gospodarskog centra, čija je prva zgrada izgrađena tijekom izvještajnog razdoblja, zatim projekti izgradnje sustava navodnjavanja i niz drugih infrastrukturnih projekata.

Održiv razvoj OBŽ podrazumijeva učinkovito upravljanje uz poštivanje načela dugoročno održivog razvoja te očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti. Kao temeljna načela razvoja izdvajaju se partnerstvo svih društvenih sektora, održivi gospodarski rast te ujednačen razvoj prostora ulaganjem u komunalnu i društvenu te gospodarsku infrastrukturu i ljudske resurse, učinkovitim korištenjem sredstava iz EU fondova za razvojne projekte na čitavom području Županije.

Izvješće o provedbi posebnih ciljeva

1. Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanje obitelji

1.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Postotak stanovništva od 0 do 14 godina u ukupnom stanovništvu	14,3% (2017.)	> 15%	13,79% (2022.)
Iznos isplaćenih potpora za novorođenu djecu	2.141.000 HRK (284.159,53 EUR) (2020.)	> 2.500.000 HRK (331.807,02 EUR)	1.887.960,36 HRK (250.575,40 EUR) (2023.)
Saldo ukupne migracije, po županiji	-948 (2020.)	> 0	-1060 (2022.)

1.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 1

Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanje obitelji snažno ovise o ukupnim demografskim trendovima na području županije, koji su, prema pokazateljima, kao i u prethodnoj godini nastavili s negativnim trendom uz minimalan napredak u odnosu na Godišnje izvješće za 2022. godinu.

Naime, podaci pokazuju da je udio najmlađeg stanovništva (od 0-14 godina) prema procjeni stanovništva u OBŽ u 2023. ostao gotovo isti u odnosu na Godišnje izvješće za 2022. godinu (13,79% u odnosu na 13,73%), a prema podacima o migraciji stanovništva u inozemstvo je otišlo 607 osoba više od novodoseljenih osoba, dok su u drugu županiju otišle 453 osobe više nego što ih se doselilo. Navedeno je utjecalo i na iznos isplaćenih potpora koje su u proračunu OBŽ namijenjene za novorođenu djecu te je smanjen ukupni iznos u odnosu na početnu vrijednosti iz 2020. godine.

Općepoznata je činjenica da Hrvatska već dugi niz godina bilježi vrlo nepovoljne demografske trendove. Postojeći demografski procesi - dugoročno nizak fertilitet i stoljeće stalnog iseljavanja iz Hrvatske - rezultat su dugoročnih prošlih kretanja čije su se očite posljedice duboko ukorijenile: dugogodišnje smanjivanje ukupnog broja stanovnika, prirodno smanjenje, demografsko starenje, nedostatak radne snage, problem skrbi o starijim samačkim kućanstvima

na velikom, rijetko naseljenom prostoru, problem mirovinskog, zdravstvenog i sustava socijalnog osiguranja i dugogodišnji ekonomski pad odnosno slabiji ekonomski rast.

U tom smislu, OBŽ je jedna od najpogođenijih županija, pri čemu urbano područje Grada Osijeka bilježi razmjerno najmanju razinu depopulacije, dok manja urbana i osobito ruralna područja bilježe mnogo bržu stopu depopulacije. OBŽ pritom nastoji svojim politikama utjecati na zadržavanje stanovništva u mjeri u kojoj je to moguće s obzirom na njezinu nadležnost (npr. kroz sufinanciranje stambenih kredita mladim obiteljima), no najveći teret javnih politika usmjerenih na demografsko očuvanje i rast leži na nacionalnoj razini i na jedinicama lokalne samouprave. Stoga, uklanjanje rizika depopulacije najvažniji je cilj javnih politika na svim razinama i zahtijeva sinergijsko djelovanje svih dionika razvoja.

Preduvjeti za smanjenje demografskog pada leže u sveukupnom gospodarskom i društvenom razvoju, kako OBŽ, tako i Hrvatske te je preokretanje trenda depopulacije potrebno tražiti kroz postizanje ostalih posebnih ciljeva u Planu razvoja, kao i strateških ciljeva u NRS 2030.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 1 utrošeno 631.766,54 eura (4.760.045,00 kuna).

2. Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi

2.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Gustoća liječnika na 10.000 stanovnika	34,36 (2018.)	> 37	33,4 (2021.)
Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku	224,24 HRK (29,76 EUR) (2020.)	> 244 HRK (32,38 EUR)	226,70 HRK (30,09 EUR) (2023.)
Broj domova za starije osobe	12 (2021.) bez obiteljskih domova	> 15 bez obiteljskih domova	14 (2023.) bez obiteljskih domova

2.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 2

Sukladno podacima, ostvaren je minimalan napredak u provedbi posebnog cilja 2. Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi. Iako ne raspolažemo podacima o gustoći liječnika na 10.000 stanovnika u 2022. godini, podaci iz 2021. godine ukazuju na trend pada

broja liječnika i ostalog medicinskog osoblja zbog odlaska u mirovinu ili izvan granica županije. S druge strane, utjecaj na gustoću liječnika je vjerojatno manji zbog činjenice da na području OBŽ djeluje KBC Osijek, kojem gravitira oko 900.000 pacijenata s istoka Hrvatske.

Prema podacima, u OBŽ su rasli rashodi za socijalnu zaštitu po stanovniku u odnosu na početnu vrijednost pokazatelja, dok je broj domova za starije osobe porastao u 2023. godini gotovo postižući ciljnu vrijednost za 2027. godinu. Valja napomenuti da od 14 domova dva imaju jednu podružnicu, a jedan dom ima tri podružnice,. Napominjemo da ovdje nisu uključeni obiteljski domovi koji pružaju uslugu smještaja starijim osobama, s obzirom da je promjenom zakonodavstva predviđena njihova postupna transformacija u ustanove, trgovačka društva ili obrte u narednom razdoblju.

Rizici s kojima se suočava OBŽ u postignuću ovog posebnog cilja jednaki su kao i u drugim županijama: smanjivanje broja zdravstvenih radnika, starenje stanovništva i povećanje njegove ranjivosti, tj. broja osoba kojima je potrebna neka od usluga iz sustava socijalne skrbi. U tom pogledu, na području OBŽ ulažu se značajna sredstva i u sustav zdravstva i u sustav socijalne skrbi te se planiraju daljnja ulaganja u infrastrukturu i ljudske potencijale.

Sukladno tome, OBŽ u području socijalne skrbi planira nekoliko projekata od strateškog značaja kao što su izgradnja Centra za starije osobe Našice u kojem sudjeluje kao partner Gradu radi osiguravanja dodatnog smještajnog kapaciteta za nepokretne korisnike i korisnike koji boluju od Alzheimerova i drugih demencija te izvaninstitucionalne socijalne usluge. Također, planiraju se dodatni smještajni kapaciteti u Osijeku za osobe oboljele od Alzheimerove bolesti u Domu za starije i nemoćne osobe Osijek. Povećanje institucionalne skrbi za starije osobe te istovremeno jačanje procesa deinstitucionalizacije za ostale korisnike sustava socijalne skrbi će se reflektirati i u trogodišnjem Socijalnom planu OBŽ koji će biti izrađen tijekom 2024. godine.

U području zdravstvene skrbi, tijekom 2023. godine izgrađen je i otvoren Objedinjeni hitni bolnički prijem, planira se gradnja dnevnih bolnica i dnevnih kirurgija KBC Osijek, zatim gradnja Centra za kontrolu komaraca, a dovršena je i izrada projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju novog Kliničko bolničkog centra Osijek krajem 2023. godine. OBŽ je u završnoj fazi rješavanja imovinskopravnih odnosa s Ministarstvom prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i to na zemljištu na kojem se planira gradnja nove zgrade Zavoda za hitnu medicinu OBŽ, uz novi KBC Osijek.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 2 utrošeno 61.252.646,40 eura (461.508.064,30 kuna). *Napomena:* u ukupni financijski iznos nisu uključena decentralizirana sredstva za zdravstvene ustanove i ustanove socijalne skrbi, odnosno nešto više od 5,3 milijuna eura (40 milijuna kuna).

3. Razvoj i unaprjeđenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada

3.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Postotak stanovništva u dobi od 25 do 64 godine koji je završio visoko obrazovanje	16,75% (2011.)	> 22%	15,10% (2021.)
Regionalna stopa nezaposlenosti	11,39% (2021.)	< 8%	9,5% (2023.)
Udio učenika korisnika centara kompetencije, u ukupnom broju učenika	0% (školska godina 2020./2021.)	> 5%	16,16% (2023.)
Bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području "Obrazovanje" (prema NKD-u 2007.)	994.950 HRK (132.052,56 EUR) (2020.)	1.200.000 HRK (159.267,37 EUR)	1.941.640 HRK (257.700 EUR) (2022.)

3.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 3

Temeljem novog podatka o postotku visokoobrazovanog stanovništva u dobi od 25-64 godine, a prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, došlo je do smanjenja udjela visokoobrazovanih osoba u navedenoj dobnoj kohorti u posljednjem desetljeću (sa 16,75% na 15,1%). Najveći dio uzroka može se pripisati značajnom iseljavanju visokoobrazovane radne snage s područja OBŽ, a manjim dijelom izlaskom dijela visokoobrazovanih s tržišta rada (umirovljenje). Pokazatelj regionalne stope nezaposlenosti odnosi se na širu regiju (NUTS II regija Panonska Hrvatska). Vidljivo je da se stopa nezaposlenosti smanjena u odnosu na 2021. godinu sukladno trendovima na razini cijele države, pri čemu valja napomenuti da nužno dolazi do sezonskih razlika u stopi nezaposlenosti pa ona u zimskom razdoblju raste, a u ljetnom opada.

Kada je riječ o ostala dva pokazatelja, iz podataka je vidljivo da gotovo šestina učenika s područja OBŽ koristi prednosti i sudjeluje u radu centara kompetencije, s obzirom na brojnost učenika u dvije srednje škole koje su takve centre razvile (Elektrotehnička i prometna škola Osijek i Ugostiteljsko-turistička škola Osijek). S druge strane, bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu u području "Obrazovanje" značajno su povećane u odnosu na početnu vrijednost, što je uzrokovano velikim investicijama u navedenom sektoru, osobito izgradnjom školskih objekata, poput I. gimnazije u Osijeku.

Kao županija u kojoj se nalazi jedno od najvećih sveučilišnih središta u Hrvatskoj, rizik od daljnjeg smanjenja broja visokoobrazovanih osoba u ukupnom stanovništvu nije velik. Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku radi na unaprjeđenju postojećih i otvaranju novih studijskih programa u skladu s potrebama na tržištu. U skladu s time, u tijeku je strateški projekt izrade projektno-tehničke dokumentacije Znanstveno-istraživačkog centra elektrotehnike i računarstva u okviru FERIT-a, zatim priprema projektne dokumentacije za nastavak izgradnje i opremanje Sveučilište knjižnice i multimedijskog centra Osijek (SKIMCO), dok je projekt izrade projektno-tehničke dokumentacije Znanstveno-istraživačkog centra za vinovu lozu i vino Mandićevac završen tijekom 2023. godine, a njegova izgradnja planirana je Dodatkom 2. Razvojnog sporazuma. U srednjoškolsko, a osobito strukovno obrazovanje se također značajno ulaže, čemu svjedoče izgrađena dva regionalna centra kompetencije kao mjesta izvrsnosti kojima se unaprjeđuje kvaliteta obrazovanja jačanjem kompetencija nastavnika i modernizacijom obrazovnih programa. Također valja spomenuti da je u 2023. godini nastavljena izgradnja nove zgrade I. gimnazije koja će završiti krajem 2024. godine, ukupne vrijednosti više od 15 milijuna eura, čime će OBŽ osigurati adekvatan prostor za kvalitetan rad i opremu potrebnu za nastavni proces. Također, radi razvoja potencijala darovitih, visokomotiviranih učenika, OBŽ je preuredila prostore OŠ J. Kozarac u Josipovcu Punitovačkom u suvremene STEM učionice, planetarij i zvjezdarnicu kroz projekt Regionalnog znanstvenog centra Panonske Hrvatske, ukupne vrijednosti 859.280 eura.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 3 utrošeno 122.561.039,39 eura (923.436.151,28 kuna). Napominjemo kako u navedeni financijski iznos nisu uključena decentralizirana sredstva za osnovno i srednje školstvo koja iznose oko 10 milijuna eura.

4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana

4.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Broj udruga civilnog društva na 10.000 stanovnika	1,38 (2019.)	> 1,5	1,4 (2023.)
Broj aktivnih udruga na području županije	3.820 (2021.)	> 4.100	3.589 (2023.)
Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	71,51 HRK (2020.) (9,49 EUR)	> 74 HRK (9,82 EUR)	102,39 HRK (13,59 EUR) (2003.)
Rashodi za sport JLP(R)S, po stanovniku	17,69 HRK (2020.) (2,35 EUR)	> 19,5 HRK (2,59 EUR)	44,45 HRK (5,90 EUR) (2003.)

4.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 4

Pokazateljima odabranima za ostvarenje posebnog cilja 4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana mjeri se razina komunikacija, kreacije, angažmana i solidarnosti u društvu, s obzirom da razvijeno civilno društvo ima važne funkcije kao što su praćenje rada javnog i privatnog sektora, zagovaranje prava građana i promicanje alternativa ustaljenim obrascima društvenog ponašanja. Većina podataka za OBŽ po predviđenim pokazateljima ishoda pokazuje napredak, a to se ne odnosi samo na broj aktivnih udruga na području OBŽ koji je u međuvremenu smanjen, zbog efikasnijeg postupka brisanja udruga iz registra od strane nadležnog tijela temeljem izmjena i dopuna Zakona o udrugama iz prosinca 2022. godine.

Kvaliteta života građana ogledava se i u njihovom sudjelovanju u kulturnom i sportsko-rekreativnom životu na području na kojem žive. Područne vlasti u tom pogledu imaju ulogu poticanja aktivnosti građana kroz ciljana ulaganja u njihove kulturne i sportsko-rekreativne aktivnosti, kao i u jačanje infrastrukture i broja i kvalitete djelatnika u navedenim područjima. U tom smislu je OBŽ značajno premašila planirane ciljne vrijednosti rashoda za kulturu i rashoda za sport. Pritom treba napomenuti projekt od strateškog značaja za OBŽ - izgradnju Športske dvorane za Osnovnu školu Miroslava Krleža Čepin u iznosu od 4,11 milijuna eura (31 milijuna kuna). Također je izrađena projektno-tehnička dokumentacija i ishoda građevinska dozvola za rekonstrukciju zgrade Hrvatskog narodnog kazališta u Osijeku i rekonstrukciju

postojeće i izgradnju nove zgrade Muzeja likovnih umjetnosti, za čiju je provedbu krajem 2023. godine otvoren odgovarajući poziv za sufinanciranje iz fondova EU.

Osim ulaganja OBŽ, na području županije se ulaže u niz strateških projekata u ovom području, pri čemu treba izdvojiti: rekonstrukciju i dogradnju Copacabane u Osijeku (završena prva faza, očekuje se dovršetak cijelog projekta u 2024. godini), ukupne vrijednosti od gotovo 5 milijuna eura (gotovo 38 milijuna kuna) te izgradnju športsko-rekreacijskog centra Bajer koju će financirati Grad Osijek. Tijekom 2023. godine izgrađena je, opremljena i stavljena u funkciju Sportska dvorane u Općini Antunovac, ukupne vrijednosti 15 milijuna kuna (2 milijuna eura).

Uz sve navedeno, OBŽ je proglašena Europskom regijom sporta 2024. godine temeljem dobre organizacije po pitanju amaterskog, profesionalnog, individualnog i ekipnog sporta te značajnih domaćinstava u organizaciji velikih sportskih manifestacija. Titulu Europske regije sporta OBŽ planira kvalitetno iskoristiti te tijekom 2024. godine staviti još snažniji naglasak na sport, izgradnju sportske infrastrukture, opremanje sportskih terena i podizanje kvalitete i uvjeta treniranja svih sportaša, pri čemu će se raditi i na realizaciji budućeg sportskog inkubatora OBŽ kao jedinstvenog projekta u Hrvatskoj.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 4 utrošeno 10.003.545,10 eura (75.371.710,56 kuna).

5. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i održivog korištenja prirode te jačanje otpornosti i ublažavanje klimatskih promjena

5.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Zaštićena područja za biološku raznolikost: Direktiva o staništima	20,45% površine (2021.)	20,45% površine	20,45% (2022.)
Investicije u zaštitu okoliša	95,2 milijuna HRK (12,6 milijuna EUR) (2020.)	> 150 milijuna HRK (19,9 milijuna EUR)	95,93 milijuna HRK (12,73 milijuna EUR) (2022.)

5.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 5

Na području OBŽ nalazi se ukupno 18 zaštićenih područja u šest kategorija zaštite (Park prirode, Posebni rezervat ornitološki i zoološki, Regionalni park, Značajni krajobraz, Spomenik

parkovne arhitekture i Spomenik prirode). Među najvrjednijim područjima za bioraznolikost u Hrvatskoj nalazi se Park prirode Kopački rit koji je uvršten na Popis Ramsarskih područja te je na listi programa IBAs (*Important Bird Areas*). Na području OBŽ prostire se i Prekogranični rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav, koji je proglašen u rujnu 2021. godine u sklopu UNESCO-ova programa "Čovjek i biosfera" (MAB). Također, ekološka mreža Hrvatske zauzima oko 23 % površine OBŽ, s ukupno 17 obuhvaćenih zaštićenih područja - tri područja očuvanja značajna za ptice (POP) i 14 za vrste i stanišne tipove (POVS).

Iz podataka o pokazateljima ishoda vidljivo je da su zadržana sva zaštićena područja za biološku raznolikost, određena temeljem Direktive o staništima. Državni zavod za statistiku više ne prati investicije u području zaštite okoliša na razini županija te prema dostupnim podacima nije moguće odrediti koliko su one ukupno iznosile za OBŽ u promatranom razdoblju. Podatak je dostupan za cjelokupnu Republiku Hrvatsku za 2022. godinu (pri čemu je došlo do smanjenja od 3,3% u odnosu na iznos iz 2021. godine) no kada se podatak primijeni na OBŽ temeljem udjela bruto društvenog proizvoda u BDP-u na razini RH (podatak dostupan za 2020. godinu), ukupni iznos investicija u OBŽ porastao je za gotovo 1%. Kada bi bili dostupni noviji podaci o BDP-u županija, povećanje bi moglo biti i značajnije.

OBŽ se Planom razvoja obvezala u sljedećem razdoblju raditi na smanjenju onečišćenja i unaprjeđenju kvalitete okoliša i prirode, učinkovito upravljati zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže, promicati održivo upravljanje resursima i ulaganja u obnovljive izvore energije, energetske obnovu i tranziciju, zelenu gradnju i urbanu zelenu infrastrukturu u svrhu povećanja energetske učinkovitosti, smanjenja emisija stakleničkih plinova i ublažavanja klimatskih promjena. U skladu s tom obvezom, OBŽ je u prethodnom razdoblju pokrenula postupak i odabrala ovlaštenike za izradu Strateške studije utjecaja na okoliš VI. Izmjena i dopuna Prostornog plana OBŽ i Strateške studije utjecaja na okoliš Plana gospodarenjem otpadom OBŽ, čija izrada je također bila u tijeku u 2023. godini. Osim toga, revitaliziran je posebni ornitološki rezervat Podpanj te izrađeno Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom RH na području OBŽ.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 5 utrošeno 479.644,82 eura (3.613.883,90 kuna).

6. Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije

6.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Stanovništvo priključeno na javnu vodoopskrbu	98,50% (2019.)	> 99,5%	99,50% (2022.)
Stupanj recikliranja komunalnog otpada	17,30% (2019.)	> 40%	40% (2022.)
Finalna potrošnja energije u kućanstvima po stanovniku	6,74 MWh (2018.)	< 6,4 MWh	6,97 MWh (2022., ekstrapolirano iz podataka za RH)

6.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 6

Ovaj posebni cilj se odnosi na izgradnju i unaprjeđenje komunalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života, poput vodovoda, otpadnih voda, gospodarenja otpadom, opskrbe energijom, toplinarstva, cestogradnje i slično. Među najvažnijim područjima je pitanje vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda, pri čemu podaci pokazuju da je čak 99,50% stanovnika priključeno na javni vodoopskrbni sustav. Kod odvodnje otpadnih voda je situacija nešto slabija, no u tijeku je nekoliko projekata unaprjeđenja vodnocomunalne infrastrukture u aglomeracijama na području OBŽ.

Drugo važno područje tiče se unaprjeđenja postojećeg sustava gospodarenja komunalnim otpadom, u okviru kojeg je planirano smanjenje ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada, unaprjeđenje sustava za odvojeno sakupljanje, smanjenje udjela biootpada u komunalnom otpadu i količine otpada koji se odlaže na odlagališta te uspostave Regionalnog centra gospodarenja otpadom Orlovnjak kao okosnice za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. U 2022. godini prema Izvješću o komunalnom otpadu Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja stopa recikliranja² komunalnog otpada za OBŽ iznosila je 40% (povećanje od 2,4% u odnosu na 2021. godinu), što je blizu cilju Plana razvoja za 2027. godinu, ali nije na razini ispunjenja cilja prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine (60% mase proizvedenog komunalnog otpada). Za ostvarenje cilja potrebna je infrastruktura koja potiče i olakšava odvojeno prikupljanje. Smanjenje količine

² Stopa recikliranja komunalnog otpada jednaka je stopi uporabe komunalnog otpada.

otpada koja se u OBŽ odlaže na odlagalište smanjit će se provedbom Projekta izgradnje RCGO Orlovnjak, za koji su se u 2023. godini radile izmjene i dopune Studijsko-projektne dokumentacije radi usklađivanja s ciljevima kružnog gospodarstva i prilagodbe kriterijima prihvatljivosti za sufinanciranje iz novog EU proračunskog razdoblja. Predviđeni projekt planira se (su)financirati sredstvima OP Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027.

Kada je riječ o energetsom sektoru, podaci pokazuju da je u OBŽ finalna potrošnja energije u kućanstvima po stanovniku iznosila 6,97 MWh. Podatak se odnosi na 2022. godinu te je ekstrapoliran iz podataka o ukupnoj potrošnji energije u RH, sukladno broju kućanstava i stanovnika (Popis stanovništva 2021.) te se može smatrati približnim, s obzirom da razvijeniji dijelovi države troše više energije u odnosu na manje razvijene. U području energetike OBŽ planira pratiti nastavak istraživanja geotermalnog potencijala za što je već izrađena studijsko-tehnička dokumentacija, što će ovisiti o interesu investitora i mogućnostima sufinanciranja te odlukama Agencije za ugljikovodike.

Pored navedenog, OBŽ ulaže i u drugu infrastrukturu značajnu za kvalitetu života građana. Tijekom 2023. godine nastavljen je razvoj i unaprjeđenje komunalne i društvene infrastrukture u vidu ulaganja u rekonstrukciju i izgradnju Sportskog centra u Jurjevcu Punitovačkom, izgradnju Doma kulture u Ladimirevcima, u Centar Industrijske zone Našice, itd.

Također, u 2023. godini su Hrvatske željeznice završile uređenje željezničkog Kolodvora Osijek za ukupno 4 milijuna eura. Izgrađen je i pušten u promet podvožnjak u Ulici sv. Leopolda Bogdana Mandića u Osijeku vrijedan 12,4 milijuna eura.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 6 utrošeno 608.643,49 eura (4.585.824,38 kuna).

7. Razvoj i unaprjeđenje održive mobilnosti

7.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Udio korisnika prometnih sredstava koji koriste OIE u odnosu na ukupni broj korisnika javnog prijevoza	61% (2020.)	> 80%	podatak za 2023. nije dostupan
Broj prometnih nesreća	2.057 (2019.)	< 1.850	1.906 (2023.)

7.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 7

Promet je okosnica za ostvarenje slobodnog kretanja osoba, usluga i robe te uvelike doprinosi svim gospodarskim i društvenim aktivnostima. OBŽ kroz posebni cilj 7 planira ulagati u unaprjeđenje sigurnosti i razvoj održivog prometnog i transportnog sustava, razvoj i unaprjeđenje čistog, učinkovitog i pristupačnog javnog prijevoza prelaskom na održivu i pametnu mobilnost te razvoj integriranog javnog prijevoza. U tom smislu ohrabruje podatak o smanjenju broj prometnih nesreća u 2023. godini za 7% u odnosu na početnu vrijednost.

U ovom području, prioritetne aktivnosti tiču se izgradnje suvremenih kolnika na svim cestama, dogradnje, rekonstrukcije i jačanja postojeće cestovne mreže, održavanja i izgradnje pješačko-biciklističkih staza, održavanja, obnove i modernizacije željezničke infrastrukture i poticanja prelaska s cestovnog na željeznički promet, izgradnje i uređenja vodnih putova i održavanja i izgradnje nove infrastrukture te konačno tehničkog, tehnološkog i sigurnosnog unaprjeđenja i gradnje novih građevina i površina s ciljem povećanja kapaciteta i razine usluge u postojećim zračnim lukama na području OBŽ. Među najvažnijim strateškim projektima u OBŽ nalazi se rekonstrukcija i proširenje Zračne luke Osijek, koja je potpisala ugovor u rujnu 2023. godine o gradnji putničkog terminala uz investiciju više od 9 milijuna eura Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Projekt će trajati dvije godine čime će se osigurati sigurnosno-prometni standardi, udovoljiti schengenski režim upravljanja granicama te osigurati energetska učinkovitost. Isto tako, Grad Osijek je definirao idejno rješenje za izgradnju garaže Hornwerk u Osijeku.

Transformacija sektora prometa jedan je od ključnih elemenata niskougljičnog razvoja. Javni prijevoz potrebno je temeljiti na naprednim i optimalnim sustavima (unaprjeđenje dostupnosti sredstava prijevoza izgradnjom autobusnih stajališta i kolodvora, jačanje kapaciteta tramvajskog prometa i sl.), čiju srž čine tračnički sustavi (vlakovi, tramvaji) zbog ekoloških, energetskih i infrastrukturnih prednosti. Grad Osijek je pokrenuo 35,4 milijuna eura (267 milijuna kuna) vrijedan infrastrukturni projekt modernizacije javnog prijevoza (od čega je iz fondova EU sufinancirano 75%). U okviru projekta će se modernizirati kontaktna mreža i dvije ispravljačke stanice te izgraditi jedna nova, kao i 23 tramvajske stanice. S obzirom na to, podatak o udjelu korisnika prometnih sredstava koji koriste obnovljive izvore energije u odnosu na ukupni broj korisnika javnog prijevoza nije bio dostupan u 2023. godini, budući da je tramvajski promet obustavljen do rujna 2024. godine.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 7 utrošeno 202.720,01 eura (1.527.393,92 kuna).

8. Jačanje kapaciteta, spremnosti i otpornosti zajednice na rizike

8.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku	10,54 HRK (1,4 EUR) (2020.)	> 12 HRK (1,59 EUR)	13,03 HRK (1,73 EUR) (2023.)

8.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 8

Krizne situacije, kao što su pandemija, potresi i elementarne nepogode povezane s klimatskim promjenama, ratna zbivanja, migracije stanovništva osobito prema zemljama EU i slično, ukazale su na potrebu jačanja cjelokupnog sustava prevencije i djelovanja u kriznim situacijama kako na nacionalnoj razini, tako i na području OBŽ. S obzirom da je nužnost unaprjeđivanja sustava prevencije i djelovanja te umreženosti i koordiniranosti dionika s ciljem poboljšanja responzivnosti na krizne situacije, pokazalo se da je već u prvoj godini provedbe premašena ciljna vrijednost odabranog pokazatelja ishoda, a isti trend nastavljen je i u 2023. godini.

Uz očekivana ulaganja u potrebe provedbe aktivnosti civilne zaštite, zaštite od požara, Vatrogasne zajednice Osječko-baranjske županije i drugih društava vezanih uz unaprjeđenje zaštite i sigurnosti, osposobljeno je 208 članova dobrovoljnih vatrogasnih društva i zaposlenika za zaštitu na radu, a OBŽ je posvećen daljnjem jačanju kapaciteta jedinica lokalne i područne samouprave za postupanje u izvanrednim situacijama (poput prirodnih, ekoloških i tehničko-tehnoloških katastrofa) s ciljem zaštite ljudi i okoliša u pograničnom području.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 8 utrošeno 442.476,54 eura (3.333.839,49 kuna).

9. Razvoj i unaprjeđenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva

9.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći (EU28=100)	47,5% (2021.)	> 60%	49% (2021.) Nema novih podataka
Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	91,17% (2020.)	> 93%	95,43% (2022.)
Izvoz dobara i usluga (u % BDP-a)	4.495,8 mil. HRK (2020.) (597 mil. EUR)	> 7 mil. HRK (929 mil. EUR)	6.291 mil. HRK (835 mil. EUR) (2022.)
Bruto investicije u intelektualnu imovinu	31.547.000 HRK (4.187.006,44 EUR) (2019.)	> 50.000.000 HRK (6.636.140,42 EUR)	52.772.935,74 HRK (7.004.172,24 EUR) (2022.)

9.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 9

Razvoj i unaprjeđenje poslovnog okruženja te konkurentnosti i inovativnosti gospodarstva OBŽ zasniva se na gospodarskim prednostima OBŽ poput poljoprivrede, prerađivačke industrije, turizma i informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Podaci pokazuju značajan napredak u gotovo svim promatranim područjima te je tako u prethodnom razdoblju porastao udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u odnosu na ukupan broj zaposlenih, kao i da je porastao izvoz dobara i usluga iz OBŽ za više od 40% u razdoblju između 2020. i 2022. godine. Također, za razliku od podataka iz 2020. godine, u 2022. su značajno povećane bruto investicije u intelektualnu imovinu te su premašile i ciljnu vrijednost očekivanu u 2027. godini.

Noviji podatak o BDP-u po stanovniku prema paritetu kupovne moći u odnosu na prosjek EU nije dostupan te po njemu nije moguće ocjenjivati napredak u 2023. godini.

OBŽ u navedenim uvjetima radi na značajnim ulaganjima u novu poslovnu infrastrukturu izgradnjom Zgrade 1. Gospodarskog centra, kojom je u 2023. godini županija dobila 5.000 m² zatvorenih sadržaja za razvoj poduzetništva i organizaciju događanja (izložbe, sajmovi) te pomoćne objekte i sadržaje. Cilj podizanja gospodarske vidljivosti regije i unaprjeđenja poduzetničke klime već je postignut održavanjem niza manifestacija u novoizgrađenom

objektu, a budućim investicijama očekuje se razvoj novih proizvoda i usluga malih i srednjih poduzeća, razvoj usluga poduzetničkih potpornih institucija za mala i srednja poduzeća te razvoj mreže poslovnih komunikacija. Izgradnjom Gospodarskog centra osiguran je prostor za regionalne i međunarodne sajamske i druge manifestacije u svim granama gospodarstva gdje se izlažu, prezentiraju ili prodaju proizvodi, dobra i usluge te prostor za kongresna događanja. Vrijednost projekta je 8,5 milijuna eura.

Također, završen je projekt izgradnje komunalne infrastrukture u Industrijskoj zoni Našice, ukupne vrijednosti 996.276 eura čime su stvoreni uvjeti za prihvrat novih investitora i jačanje atraktivnosti i poduzetničke klime područja Grada Našica.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 9 utrošeno 20.247.743,26 eura (152.556.621,59 kuna).

10. Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja

10.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Dodana vrijednost proizvodnje hrane, pića i duhana	207.241 mil. kn (27.506 mil. eura) (2020.)	> 300.000 mil. kn (39.817 mil. eura)	218.370 mil. kn (28.983 mil. eura) (2022.)
Ekološka proizvodnja usjeva	20.216 ha (2019.)	> 30.000 ha	18.350 ha (2022.)

10.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 10

Proizvodnja i prerada hrane jedna je od okosnica razvoja OBŽ za koju je nužno stvoriti infrastrukturnu i tehnološku osnovu za povećanje učinkovitosti, proizvodnju i preradu više dodane vrijednosti, čvrste lance vrijednosti i opskrbe te kvalitetnu, zdravu i sigurnu poljoprivredno-prehrambenu proizvodnju koja će biti ekološki održiva i otporna na klimatske promjene.

Prema odabranim pokazateljima ishoda, vidljivo je da je u OBŽ u 2022. godini povećana dodana vrijednost proizvodnje hrane, pića i duhana u odnosu na početnu vrijednost u 2020. godini, dok je u istom razdoblju smanjena ekološka proizvodnja usjeva, moguće zbog poremećaja na tržištu posljednjih godina i striktnosti sustava certificiranja ekološke poljoprivredne proizvodnje.

S obzirom da je među prioritetima OBŽ u ovom području istaknuto pružanje podrške kod ulaska u sektor prerade hrane radi dodavanja vrijednosti te jačanje tržišta i konkurentnosti cijelog sektora, u prethodnom razdoblju se radilo na stvaranju dijela poljoprivredno-prerađivačke infrastrukture izgradnjom Regionalnog distribucijskog centra za voće i povrće, ukupne vrijednosti 110 milijuna kuna (14,6 milijuna eura), od čega je 10 milijuna eura sufinancirano iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti. Distributivni centar služi kao središte za umrežavanje, pakiranje, preradu, brendiranje i distribuciju proizvoda, uz istovremeno jačanje proizvodnih organizacija koje će omogućiti proizvođačima da postanu konkurentniji na domaćem tržištu i stvoriti uvjete za izvoz prema tržištima EU-a i drugim tržištima. RDC je u 2023. godini stavljen u funkciju na upravljanje tvrtki Regionalni distribucijski centar Osječko-baranjske županije za voće i povrće d.o.o. Osijek, a postotak popunjenosti kapaciteta za skladištenje u prosincu 2023. iznosio je 94%. Na području OBŽ su također izgrađena tri sustava navodnjavanja, jedan je u izgradnji, a još jedan je u fazi sanacije.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 10 utrošeno 2.586.936,37 eura (19.491.272,08 kuna).

11. Jačanje regionalne prepoznatljivosti putem brendiranja i promidžbe

11.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početa vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Noćenja u turističkim smještajnim objektima	234.121 (2019.)	> 400.000	240.401 (2022.)
Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	71,51 HRK (9,49 EUR) (2020.)	> 74 HRK (9,82 EUR)	102,39 HRK (13,59 EUR) (2023.)

11.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 11

OBŽ je po mnogočemu jedinstveno područje, od zemljopisnog položaja, preko kulturne, prirodne i industrijske baštine, bogatstva i zaštićenosti prirodnih resursa, do spremnosti za zelenu tranziciju i inovativnih pothvata u digitalnim i kreativnim industrijama. Stoga OBŽ radi na jačanju regionalne prepoznatljivosti kroz brendiranje i promociju, povezivanje kulturno-umjetničkih i turističkih sadržaja te unaprjeđenju faktora privlačnosti koristeći infrastrukturne, baštinske i gospodarske prednosti za razvoj gastronomskog, kulturnog, zdravstvenog, aktivnog, vjerskog, ruralnog i drugih oblika kontinentalnog turizma.

U tom pogledu OBŽ je povećala ukupna ulaganja za kulturu, nadišavši ciljnu vrijednost već u prvoj godini provedbe Plana razvoja. Budući da za navedenu godinu (2023.) još uvijek nisu dostupni potpuni podaci o noćenjima u turističkim smještajnim objektima, važno je naglasiti da je već u 2022. godini vidljivo značajno uvećanje u odnosu na prethodne dvije godine koje su bile pod značajnim utjecajem restrikcija i posljedica pandemije bolesti COVID-19. Za očekivati je da će se pozitivan trend nastaviti, pod pretpostavkom da nema većih vanjskih utjecaja koji bi mogli uzdrmati turističko tržište.

Na području OBŽ u tijeku je nekoliko strateških projekata koji će doprinijeti jačanju prepoznatljivosti i privlačnosti. Integrirani razvojni projekt obnove i turističke valorizacije kulturno-povijesnog naslijeđa biskupa Josipa Jurja Strossmayera projekt je Đakovačko-osječke nadbiskupije za čiju je prvu fazu završena dokumentacija, a kroz različite izvore financiranja provode se dijelovi projekta (trenutna vrijednost 4,6 milijuna kuna, odnosno 610 tisuća eura). Tijekom 2023. godine realizirano je više od 100 aktivnosti i programa poput predstavljanja turističkih potencijala OBŽ, manifestacija, projekata, uključujući projekte Prezentacijsko-edukacijskog centra Tikveš Čudesna šuma, ADOBE i prekograničnu suradnju s Republikom Srbijom. Također, dva ministarstva osigurala su gotovo 20 milijuna kuna za završetak uređenja Kulturnog centra Osijek do kraja 2024. godine (Ministarstvo kulture i medija 900.000 eura i MRRFEU 1,7 milijuna eura).

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 11 utrošeno 1.838.788,90 eura (13.854.354,97 kuna).

12. Podrška digitalnoj tranziciji društva i gospodarstva

12.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Pokrivenost širokopojasne mreže %	67,90% fiksne mreže (2020.)	> 90% fiksne mreže	68,40% (2022.)
Postotak informatičke pismenosti stanovnika u segmentu korištenja interneta	81% (2020.)	> 89%	84,35% (12/2022., podatak za RH)

12.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 12

Razvoj i unaprjeđenje digitalne infrastrukture s ciljem povećanja uporabe informacijsko-komunikacijskih tehnologija imperativ je kako za javni tako i za privatni sektor. Građenje elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme neophodne za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga, planiranje i priprema projektne dokumentacije i razvoj agregacijskih mreža sljedeće generacije, opremanje javne uprave tehnologijom, edukacija ciljnih skupina za intenzivnije korištenje takve tehnologije, omogućavanje dostupnosti širokopojasnog pristupa u ruralnim područjima i pokrivenost brzom širokopojasnom mrežom doprinose razvoju i unaprjeđenju digitalne infrastrukture s ciljem povećanja uporabe IKT.

Podaci za drugi pokazatelj ishoda u okviru ovog posebnog cilja dostupan je samo za cijelu Hrvatsku, s obzirom da se pretpostavlja relativno ravnomjerno stanje informatičke pismenost na čitavom teritoriju, uz manje razlike u urbanim područjima u odnosu na ruralna. Posljednji dostupni podaci iz 2022. godine pokazuju da se za pola postotnog poena povećala pokrivenosti širokopojasne mreže u OBŽ, a za dva informatička pismenost stanovnika u segmentu korištenja interneta. Podaci pokazuju da u oba područja postoji značajan prostor za napredak.

U svrhu postizanja ovog posebnog cilja provodi se projekt razvoja širokopojasne infrastrukture za područje općina Antunovac, Čepin, Erdut, Ernestinovo, Šodolovci, Vladislavci i Vuka. Pored toga, Grad Osijek nositelj je projekta IT parka Osijek kao specijalizirane mikro gospodarske zone namijenjene tvrtkama koje posluju u sektoru informacijskih tehnologija (IT).

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 12 utrošeno 861.486,37 eura (6.490.869,05 kuna).

13. Unaprjeđenje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora i upravljanja javnom imovinom

13.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Indeks razvoja (županije)	II. skupina (2019.)	> II. skupine	II. skupina (2023.)
Broj javnih službenika na 1.000 stanovnika	2,29 (2019.)	< 2,1	5,29 (2023.)
Broj novih e-usluga za građane	1 (2021.)	> 5	1 (2023.)

13.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 13

Unaprjeđenje rada javnog sektora doprinosi olakšavanju poslovanja poslovnog sektora, povećanju kvalitete i dostupnosti usluga građanima i pravnim osobama te osiguravanju adekvatne alokacije javnih sredstava. U tom su smislu prioriteta područja vezana uz razvoj ljudskih i tehnoloških kapaciteta. Kada je riječ o ljudskim kapacitetima, pokazatelj broj javnih službenika na 1.000 stanovnika iz 2019. godine temeljen je na podacima Ministarstva uprave i pravosuđa, no s obzirom da su s 1. siječnja 2020. godine ukinuti županijski uredi državne uprave te njihovi poslovi i zaposlenici pripojeni županijama, došlo je do nužnih izmjena u metodologiji izračuna. Tako je krajem 2023. godine u OBŽ radilo 400 javnih službenika i namještenika, a u 42 jedinice lokalne samouprave ukupno 963 zaposlenika (napomena: broj uključuje i komunalne radnike i osobe privremeno zaposlene na poslovima javnih radova). Time je za broj radnika smanjen za 200 u odnosu na podatke iz 2021. godine, iako je broj administrativnih službenika na lokalnoj i područnoj razini ostao sličan, uz dodatak osoba koje su prethodno radile u županijskim uredima državne uprave (državni službenici i namještenici). Posljedično je smanjen i omjer službenika na 1.000 stanovnika sa 6,16 na 5,29.

S tehnološke strane, promjene poput digitalizacije upravljanja, otvaranja (javnih) podataka u strojno čitljivim formatima, širenja broja e-usluga i sl. omogućavaju administrativno rasterećenje i olakšavanje rada s građanima i korisnicima iz privatnog i civilnog sektora. Trenutno je dostupna usluga prijave predavki i pritužbi putem elektroničkog obrasca na

mrežnim stranicama OBŽ. U tom pogledu, planira se uvođenje nove usluge e-Obrasci tijekom 2024. godine. uvođenjem obaveznog elektroničkog uredskog poslovanja s početkom 2023. godine, očekuje se i ubrzano širenje e-usluga u odnosu na prethodno razdoblje.

Jačanje upravljačkih kapaciteta u javnoj upravi na područnoj razini jedan su od preduvjeta za povećanje stupnja razvijenosti na razini cijele županije. Jedno od mjerila uspjeha u tom smjeru jest i indeks razvoja (razvijenosti), kako pojedinih jedinica lokalne samouprave, tako i same županije. S obzirom da je postojeći indeks iz 2017. godine vrijedio i tijekom 2023. godine, nije došlo do promjene u kategorizaciji OBŽ ni njezinih općina i gradova.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 13 utrošeno 2.922.872,08 eura (22.022.379,69 kuna). *Napomena:* u ukupni financijski iznos nisu uključeni troškovi javne uprave i administracije Županije, kao ni troškovi predstavničkog i izvršnog tijela Županije, odnosno nešto više od 11,5 milijuna eura (87 milijuna kuna).

14. Podrška razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja Županije

14.1. Ostvarene vrijednosti pokazatelja ishoda

Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ostvarena vrijednost (godina podatka)
Ukupni prihodi općine	39 JLS-a: 7.198,88 kn (955,46 eura) /po stanovniku (2019.)	> 12.000,00 kn (1.592,67 eura) /po stanovniku	39 JLS-a: 6.756,33 kn (896,72 eura) /po stanovniku (2022.)
Ugovorena sredstva fondova EU u BDP-u županije	25% (2018.)	> 35%	Nema novih podataka

14.2. Opis napretka u provedbi posebnog cilja 14

Kao ključna odrednica u podršci razvoju slabije razvijenih i potpomognutih područja u OBŽ isprofilirala su se pitanja jačanja kapaciteta dionika razvoja i osiguravanja sustava podrške za apsorpciju sredstava u sljedećem razdoblju, pri čemu veću podršku zahtijevaju oni gradovi i općine koji su potkapacitirani u ljudskim i financijskim resursima.

Podatak za prvi pokazatelj ishoda pokazuje da su učinci smanjene gospodarske aktivnosti zbog posljedica pandemije i drugih globalnih događanja bili vidljivi 2021. godine i na ukupnim prihodima jedinica lokalne samouprave s područja OBŽ koji spadaju u II. skupinu prema važećem indeksu razvijenosti (među koje ne spadaju Grad Osijek, Grad Našice i Općina

Antunovac). Navedeni prihodi su se donekle oporavili tijekom 2022. godine (za koju postoje podaci) u odnosu na podatke iz prethodnog Godišnjeg izvješća (rast sa 800 eura na gotovo 900 eura po stanovniku), kako se stanje nakon poremećaja na tržištima smirivalo. Očekuje se nastavak pozitivnog trenda ukoliko ne dođe do novih potresa izazvanih vanjskim faktorima (eskalacija aktivnih ratova, nastavak inflatornih pritisaka, recesija i sl.).

Za drugi pokazatelj ishoda u okviru ovog posebnog cilja nema novijih podataka, budući da nadležno ministarstvo u promatranom razdoblju nije sustavno objavljivalo podatke o ugovorenim sredstvima fondova Europske unije. Također, riječ je o periodu na razmeđu između dva višegodišnja financijska okvira EU, kada su sredstva iz prethodnog financijskog razdoblja (2014. - 2021.) već ugovorena, a sredstva iz novog financijskog razdoblja (2021. - 2027.) još nisu bila operacionalizirana (većina operativnih programa iz novog razdoblja usvojena su krajem 2022. godine). Očekuje se da će podaci o ugovorenim sredstvima biti dostupni u sljedećem godišnjem izvješću.

Vrijedi napomenuti da na području OBŽ djeluje regionalni koordinator, sedam lokalnih koordinatora i pet lokalnih akcijskih grupa, dok se u svrhu usklađenog razvoja redovito održavaju koordinacije župana s načelnicima i gradonačelnicima kao i sjednice Partnerskog vijeća Županije.

Ukupno je iz Proračuna OBŽ u 2023. godini na realizaciju posebnog cilja 14 utrošeno 977.159,78 eura (7.362.410,36 kuna).

Zaključak

Podaci navedeni u Godišnjem izvješću o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine za 2023. godinu, pokazuju napredak i pozitivan trend gospodarskog i društvenog razvoja na području OBŽ u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Temeljem prikupljenih podataka o odabranim pokazateljima ishoda kojima se dokazuje napredak u realizaciji posebnih ciljeva Plana razvoja, kao i podataka o aktivnostima koje je OBŽ poduzimala tijekom 2023. godine, vidljivo je sljedeće:

- prema gotovo dvije trećine promatranih pokazatelja ishoda (23 od 37) učinjen je napredak u odnosu na početnu vrijednost, od čega je u čak šest slučajeva premašena i ciljna vrijednost (udio učenika korisnika centara kompetencije u ukupnom broju učenika, bruto investicije u području obrazovanja, udio zaposlenih u malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih, kao i rashodi za kulturu, sport i civilnu zaštitu po stanovniku);
- kod određenog dijela pokazatelja (2) podatak je ostao isti, ili zbog toga što se nije očekivala njihova promjena (npr. postotak zaštićenih područja za biološku raznolikost) ili se nije očekivala u promatranom razdoblju (npr. broj novih e-usluga za građane);
- za dio pokazatelja (4) nisu pronađeni noviji podaci od onih koji su bili poznati kod početnih vrijednosti, uglavnom zbog nedostatka izvora podataka, odnosno njihovog objavljivanja na godišnjoj razini od strane nadležnih tijela (npr. podatak o BDP-u po stanovniku prema paritetu kupovne moći ili podatak o ugovorenim sredstvima fondova EU u BPD-u županije). Kod takvih pokazatelja, noviji podaci bit će uvršteni u jedan od sljedećih godišnjih izvješća, ovisno o učestalosti njihove objave;
- kod pokazatelja ishoda (8) pokazalo se smanjenje u odnosu na početnu vrijednost:
 - o za posebni cilj 1. Podrška demografskoj revitalizaciji i osnaživanje obitelji podaci (3) zbog općih demografskih kretanja u Hrvatskoj još uvijek pokazuju generalno negativan trend, za čije će usporavanje i/ili okretanje biti potreban sinergijski napor svih sektora i razina vlasti;
 - o za posebni cilj 2. Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi, podatak o gustoći liječnika na 10.000 stanovnika je smanjen u odnosu na 2018. godinu, zbog pojačanog trenda iseljavanja, kao i zbog umirovljenja medicinskog osoblja;
 - o za posebni cilj 3. Razvoj i unaprjeđenje odgojno-obrazovne i znanstveno-istraživačke djelatnosti u funkciji gospodarstva i tržišta rada, podatak o postotku visokoobrazovanih osoba od 25-64 godine pokazuje smanjenje temeljem Popisa

stanovništva iz 2021. godine, zbog sveukupnog smanjenja populacije izazvanog niskim prirodnim priraštajem, starenjem i migracijama;

- za posebni cilj 4. Jačanje zajednice i civilnog društva u funkciji poticanja aktivnog i kvalitetnog života građana, podatak o smanjenju broja aktivnih udruga na području županije izazvan je pravnim učincima izmjene Zakona o udrugama iz prosinca 2022. godine (efikasniji postupak brisanja udruga iz registra od strane nadležnog tijela);
- za posebni cilj 6. Razvoj lokalne i regionalne infrastrukture radi unaprjeđenja kvalitete života s ciljem ekološke i energetske tranzicije, povećana je finalna potrošnja energije u kućanstvima po stanovniku. Navedeni podatak može se smatrati približno točnim, jer je dostupan isključivo na nacionalnoj razini, pri čemu je za očekivati da gospodarski razvijeniji dijelovi RH troše više energije u odnosu na manje razvijene;
- za posebni cilj 10. Podrška proizvodnji i preradi hrane u funkciji održivog regionalnog razvoja, podatak o ekološkoj proizvodnji usjeva pokazuje smanjenje, potencijalno zbog tržišnih poremećaja i striktnosti sustava certificiranja ekološke proizvodnje.

OBŽ kao jedinica područne (regionalne) samouprave u kontinuitetu poduzima napore na jačanju privlačnosti za život i rad na svom području te na stvaranju uvjeta za ostanak i dostojanstven život građana. Najvažniji napor kojeg mogu učiniti dionici razvoja na lokalnoj i regionalnoj razini, vodeći se ciljevima javnih politika i podrškom njihovih nositelja, predstavlja kontinuitet u promišljanju i provedbi razvojnih projekata. Fokus razvoja stavljen je na provedbu mjera demografske politike, jačanje gospodarskih aktivnosti kojim bi se osigurao povratak dijela iseljenih i useljavanje novih stanovnika, osiguravanje sveobuhvatne predškolske skrbi, jačanje obrazovnog, zdravstvenog i sektora socijalne skrbi, unaprjeđenje prometne povezanosti - osobito javnog prijevoza, revitalizacija bivših industrijskih i ruralnih područja, uz brigu za očuvanje kulturne i prirodne baštine i okoliša i drugih aktivnosti kojima će se osigurati daljnji razvoj i napredak svih dijelova OBŽ i doprinijeti ujednačenom razvoju Republike Hrvatske.

Jedan od značajnih izazova predstavlja osiguravanje izvora (su)financiranja za realizaciju ulaganja u gospodarsku, društvenu i komunalnu infrastrukturu, osobito u ekonomski nestabilnom razdoblju.

Unatoč značajnim postignućima u provedbi dijela strateških projekata zacrtanih Planom razvoja, niz pripremljenih i za realizaciju spremnih projekata od strateške važnosti za ostvarenje

posebnih razvojnih ciljeva OBŽ, spreman je za prijavu na pozive za sufinanciranje iz dostupnih EU i ostalih izvora, što se očekuje u sljedećem izvještajnom razdoblju. Provedbu razvojnih projekata dodatno otežavaju okolnost vezane za širi ekonomsko-politički kontekst (negativan utjecaj fluktuacija cijena energenata, materijala i radne snage i drugih faktora).

Metodološke napomene

Godišnje izvješće sadrži najnovije dostupne podatke za pojedini pokazatelj ishoda. Godina na koju se podatak odnosi i relevantni izvori za podatak navedeni su u stupcu "Godina i izvor podataka" Priloga 1.

Prilog 1.

Podaci za izradu Godišnjeg izvješća o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine za 2023. godinu priloženi su u Excelu.

U tablici su navedeni sljedeći podaci:

- Redni broj posebnog cilja
- Razvojni smjer NRS-a 2030.
- Strateški cilj NRS-a 2030.
- Pokazatelj i ciljna vrijednost pokazatelja učinka NRS-a 2030.
- Naziv posebnog cilja
- Oznaka pokazatelja ishoda
- Pokazatelj ishoda
- Početna vrijednost pokazatelja ishoda
- Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
- Ostvarena vrijednost pokazatelja ishoda
- Godina i izvor podatka
- Ukupan iznos sredstava utrošenih za provedbu posebnog cilja EUR (HRK)
- Izvor financiranja u proračunu JLP(R)S
- Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)
- Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)
- Doprinos ciljevima održivog razvoja (SDG)

KLASA:
URBROJ:

Temeljem članka 23. stavak 6. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 123/17. i 151/22.) i članka 30. točke 2. i 24. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 2/95., 2/97., 3/99., 3/01., 8/01., 9/03., 13/05., 2/06., 5/09., 16/09., 2/13., 4/18., 2/20. i 2/21.), a u svezi članka 13. stavak 1. Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine" broj 44/23.), Skupština Osječko-baranjske županije donijela je na ____ sjednici _____ 2024. godine

Z A K L J U Č A K

o prihvatanju Godišnjeg izvješća o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine za 2023. godinu

I.

Skupština prihvata Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine za 2023. godinu.

II.

Zadužuje se regionalni koordinator Javna ustanova Županijska razvojna agencija Osječko-baranjske županije za dostavu Godišnjeg izvješća iz točke I. ovoga Zaključka Koordinacijskom tijelu, a sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

III.

Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Županijskom glasniku", a Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine za 2023. godinu s prilogom bit će objavljeno na internetskoj stranici Osječko-baranjske županije.

PREDSJEDNICA
Ivana Bagarić

<